

Kalászos fajtaválasztás okosan!

Bene Zoltán

Karintia Kft., Vasvár

Nem elég bőtermőnek lenni, annak is kell tudni maradni

Elég jó marketingfogás manapság, ha egy őszi búza 8-9 tonnás termésátlaggal kerül betakarításra. Még sem tanácsoljuk, hogy a gazdák kizárólag egy – igaz fontos – szempont ismételében válasszanak fajtát. Egyre nagyobb kihívást jelentenek a növénytermesztőknek a klímaváltozás okozta megnövekedett időjárási anomáliák. Rendkívül száraz májust követő rendkívül csapadékos július, és még sorolhatnánk. A kockázatok csökkentése érdekében meg kell tanulnunk alkalmazkodni, felhasználva a rendelkezésünkre álló lehetőségeket.

A fajtaválasztás mint lehetőség...

Amikor mi, a Karintiánál a jövő évek fajtakinálatáról döntünk, számos tényezőt veszünk figyelembe. Termésstabilitás, betegségellenálló képesség, értékesíthetőség, egyéb, a versenytársaktól eltérő kiemelkedő tulajdonság és folytathatnám a fontosabbnál fontosabb fajtajellemzőkkel. Egy biztos, a genetika önmagában csupán egy lehetőséget biztosít a gazda számára. Hogy ezzel mennyire sikerül élni, az bár nem csupán az adott fajtán múlik, viszont szerepe egyre inkább felértékelődni látszik. Vegyük ezeket most egy kicsit részletesebben is górcső alá.

Maradjunk a bőtermő fajták mellett?

Igen, de nem bármilyen áron. Amennyiben ragaszkodunk a bő termést ígérő fajtákhoz, akkor a beltartalom tekintetében a következőket érdemes figyelembe venni. Az elmúlt években nem egyszer fordul már elő, hogy a magas termésátlag rendkívül alacsony beltartalommal párosult. Ilyenkor, amikor a feldolgozók nagy volumenben kizárólag alacsony fehérjetartalmú búzához jutnak hozzá, felértékelődnek a magasabb, eurobúza minőségű, azaz a 11% fehérjetartalmú, 76 kg/hl súlyú és legalább 220 sec esésszámú búzákat. Amennyiben viszont hajlandóak vagyunk nyitottabb szemmel járni a lehetőségek között, találni már igazán bőtermő, vagyis akár 8 tonna feletti termésátlagú, ugyanakkor PRÉMIUM minőséget tudó fajtát is a piacon. Ezek jellemzően az ausztriai nemesítésű fajták, hiszen ott a gazdák szinte kizárólag magas minőséget adó fajtákat vetnek, ugyanakkor nem kívánnak kompromisszumot kötni a termésátlag területén sem. Az ok egyszerű. A magas minőséget mind a hazai ausztriai, mind pedig az olaszországi malmok számára egysze-

rűbben és nem utolsósorban magasabb áron lehet értékesíteni.

Komoly kihívója lett a vegyszeres gombaölő szerek kezeléseknél...

A 2014-es sárgarozsda fertőzés és a tavalyi rendkívüli csapadékos késő tavaszi időjárás óriási károkat okozott a hazai gabonatermesztőknek. Sok gazda azzal nyugtatja magát, hogy nem lehet gond, hiszen annyiszor avatkozok be a vegyszeres kezeléssel, ahányszor indokolt. Először is, látva a tavalyi évet, ez nem mindig igaz, hiszen a kalászvédő 2019-ben több helyütt a tartós esőzések végett elmaradt, vagy késett. Ennek oka fogékony fajta esetében magas kalászfuzárium arány és ezt követően a raktározás során egyre növekvő DON-toxin tartalom. Az egyre szigorodó minőségi előírások el fogják lehetetleníteni a rossz minőségű, beteg gabonák értékesítését. De, ha mégis sikerül túladni egy határérték feletti toxintartalommal rendelkező kalászos tételen, akkor sem alhatunk nyugodtan. A mintavételekkel nyomon követhetővé válik az értékesített gabona, még ha azt nem is a felrakódás helyén vette a vásárlónk. A magas toxintartalomtól fakadó termékviSSzahívás pedig akár a következő évben is okozhat rendkívül magas károkat a termelő részére. Elkerülhetetlen, hogy az értékesítésre szánt gabona beltartalmával, különös tekintettel annak egészségére tisztában legyünk. Hisszük, hogy a legjobb megelőzés a fajtaválasztás. A kiemelkedő betegségellenálló képességű búzákkal kezeléseket lehet elhagyni, ami nem csupán a növényvédőszer-felhasználás területén jelent megtakarítást, hanem elkerülhetjük

vele az estelegesen túl későn észlelt fertőzés okozta terméskiesést is.

Ugyanaz a történet a felvásárlók szemszögéből...

Sok kalászos vetőmag értékesítő a választott fajta kiszállítását követően nem kíván törődni a termesztés okozta további kihívásokkal. Érdeemes pedig már a vetést megelőzőleg azzal is foglalkozni, hogy kinek és mindenekelőtt milyen kondíciókkal értékesíthető az adott kalászos gabona termése. Különösen igaz ez a magasabb beltartalmú búzákra, hiszen ezek jelentős része várhatóan továbbra is a hazai legnagyobb felvevő piacon, Olaszországban talál gazdára. A hazánkban az előző évben termelt gabonából közel 2,2 millió tonna került a határokon kívül értékesítésre. Talán nem is gondolnánk, de ebből a mennyiségből több mint a harmada, azaz 850.000 tonna ismét az olasz piacon talált gazdára. Ezzel ismét a legnagyobb és legfontosabb felvevő piacunkká váltak. Érdeemes közelebről is megismerni az ott zajló folyamatokat, hiszen így jobban kiismerhetjük a feldolgozó igényeket. Ne feledjük el, a gazdák leginkább kereskedőkkel kerülnek kapcsolatba, aki a feldolgozó igények ismeretében vásárolják fel a gabonát. Különösen igaz ez az ideai sörárpa és a sörbúza piacra,

ahol óriási méretékben alakult át a kereslet. Érdeemes tehát a fajtaválasztás előtt a felvásárlónkkal egyeztetve kitűzni a haladási irányt. A legjobb, ha a fajtát értékesítő cég önmagában felvásárló is, hiszen ebben az esetben minden bizonnyal előnybe fogja részesíteni az általa értékesített fajtából származó termést is.

Ugyanaz a történet a durumbúza-termesztők szemszögéből...

Az elmúlt években egyre inkább elkedvetlenedtek a búzatermesztők, ha a durumbúzáról volt szó. Ennek az egyik oka, hogy durumbúzát kizárólag a kifogástalan malmi minőség kedvéért termesztjük. A fajtaválasztás itt létkérdés, hiszen egy elégtelen üvegeesség, fehérjetartalom vagy egyéb fontos paraméter meghiúsíthatja az értékesítést. Takarmány durumbúzáról nem sok értelme van beszélni. Az étkezési és a takarmány durum ára közt az ideai évben 100%-os(!) különbség alakult ki. A másik, a durumbúza termesztését csökkenő irányba befolyásoló tényező, hogy a lágybúza és a durumbúza ára között az elmúlt években nem igazán alakult ki akkora különbség, hogy megérje vele egyre nagyobb területen foglalkozni. Az ideai betakarítási felvásárlási árakat látva mondhatjuk, hogy megtörni látszik a trend. Már most, a betakarítás derekán látjuk a megemelkedett érdeklődést, amit elsősorban a 90.000 Ft/t feletti felvásárlási árak hajtanak. A modern durumbúza genetikákkal pedig a magas beltartalom mellett nem igazán kell kompromisszumot kötni, ami a termésmennyiséget illeti. De nem feledjük, a durumbúza esetében kizárólag a magas beltartalom lehet a cél.

160 + 2500...

A nemzeti fajtajegyzékből több mint 160, az EU fajtalistáról pedig több mint 2500 búza fajta közül választhatnak a gazdák. Ember legyen a talpán, aki itt nyugodt lelkiismerettel tud választani. A fajtaválasztás ugyanakkor nem csak a genetikáról szól. A vetőmag-előállítás minőségéről sajnos egyre kevesebbet beszélünk, pedig rendkívül fontos, hogy itt se kössünk kompromisszumot! Azonnal jelezzük az értékesítő felé, ha kifogásolható minőségű vetőmaggal találkozunk, legyen az a zsák felbontásakor, vagy a kalászolást követően. A korrekt vetőmag-előállítónak elemi érdeke, hogy a gazda elégedett legyen, hiszen csak ebben az esetben várhatjuk, hogy visszatér hozzá újra, mint vásárló.

Szenvedély, kreativitás és kitartás...

Számos kalászos és szója fajta tulajdonosaként és évről évre egyre nagyobb mennyiségű vetőmag forgalmazójaként kijelenthetem, hogy nem hiányozhat belőlünk sem a szenvedély, sem a kreativitás, sem pedig a kitartás. De mind három tulajdonságra egyre nagyobb szükség van a gazdálkodóknak, a rájuk nehezedő klímaváltozás okozta kihívások miatt is. Tehát, csak okosan és mindenekelőtt körültekintően!